

Людмила ОХОЦЬКА

Juliusz Słowacki

A Podróże

Цікаво, чи багатьом із нас поталанило хоча б раз у житті увійти в якісь двері, а вийти – зовсім іншою – покращеною формулою самого себе – людиною..... Моєму земляку, геніальному кременчанину, поету-романтику зі світовим іменем це вдалося. Звичайно, не без участі Божого Провидіння. Переломним місцем, де 27-річний Юліуш Словацький поглибив свою віру в Бога, якого відтоді поселив у серці і з котрим вів уявні бесіди, став Єрусалим. Тут Словацький побував у рамках своєї відомої подорожі на Близький Схід. Сам поет не сподівався, що одна єдина ніч біля Господнього Гробу може змінити душу, вилитися у абсолютно новий, містичний, напрямок творчості, ба, більше, утвердити у життєвому покликанні Юліуша, його місії, як поета, на землі.

Про цю подію у житті не лише великого поета, а й одного із найяскравіших представників епістолографічної традиції XIX століття, маємо можливість дізнатися від нього особисто. Серед листів, котрі поет-мандрівник вислав мамі у Кременець, є один, датований 19 лютого 1837 року та висланий із Бейруту. Пропоную вашій увазі його фрагмент,

перекладений на українську мову Маргаритою Гецевич та опублікований поруч із іншими вибраними листами геніального поета у збірнику «Листи до матері», виданому музеєм Юліуша Словацького у 2009 році.

«... До Єрусалиму я прибув 13 січня о 9 годині вечора. Брами міста замкнені – мертва тиша – місяць – гавкіт собак, що відповідав на наш стукіт у браму, невпевненість, чи наші фірмани дають нам право на в'їзд, чи треба буде ночувати у полі. Якісь спомини з часів хрестоносців – все це зробило для мене пам'ятним приїзд до Єрусалиму. [...]

З дня 14 на 15 я мав провести ніч біля Гробу Христа... На спомин цієї ночі (мав такі пошарпані нерви) сльози лилися мені з очей. Ніч, проведена біля Гробу Христа, лишила в мені сильне враження на все життя. О 7 годині вечора храм закрили, я лишився сам, і, ридаючи, кинувся на камінь гробу. Наді мною пломеніли 43 світильники. Я мав Біблію, яку читав до 11 години ночі. О пів на дванадцятку увійшли до гробниці молода жінка і чоловік, як мені подумалось, подружжя, які повинні були жити при храмі й дали обітницю щоночі відмовляти молитви на гробі. Як вже обоє коротко помолились, поцілували камінь, а потім, підійшовши до мене, обоє поцілували мені руку. Я так розгубився, що не знав, як мені поводитись. Вийшли – я лишився сам. Опівночі дерев'яний дзвін розбудив у храмі грецьких священнослужителів. Різні віросповідання, які мали своє менше або більше приміщення у цій величезній будівлі, почали оживати від звуку цього дзвону. Багата грецька каплиця освітилася світильниками, на горі у вірменській церквці також запалилися свічки і почалися співи. Копт, який мав малу дерев'яну кліть, прикріплену до підвищення, на якому стояв Святий Гріб, також (як я бачив через щілину) почав у своїй капличці дмухати на жар і готувати самотнє кадило. Католики також у далекій капличці почали співати утрєню – словом, опівночі люди обудились, як пташки будяться на

карнизах однієї будівлі, цвіркаючи при сході сонця. Греки на Гробі відправили месо, потім вірмени, а о другій годині ночі священник-земляк вийшов із службою в ім'я моєї кухні [Батьківщини], а я, вклякнувши у тому місці, де білий ангел сказав Магдаліні: «НЕМА ЙОГО ТУТ, ВОСКРЕС!», слухав усю службу з глибоким зворушенням. О третій ночі я, стомлений, пішов у кляштор і спав там сном дитини, яка дуже наплакалась.

